

Θ. Θωμοπούλου

Τὸ πνεῦμα τοῦ πένθους

...ΧΑ!.. ΧΑ!.. ΧΑ!..

A ΑΜΟΚ....

Α κορδέλια κρεμόντανε στὶς πλάτες του ἀπ' τὸ ξεθωριασμένο καὶ παμπάλαιο σακάκι. Τὸ παντελόνι του χλιομπάλωτο καὶ ξεσχισμένο φαινότανε σὰ νὰ συχάθηκε κι' ἐκεῖνο τὰ τρέμουλα πόδια του καὶ τὰ λυγισμένα γόνατά του. Τὸ σακκοῦλι ποὺ κρεμότανε πάντα δεμένο μὲ μιὰ σάπια τριχιά πίσω ἀπ' τοὺς ὤμους του ἦτανε γεμάτο ξερὰ ψωμιά καὶ μισομαραμένα χόρτα. Τὸ κεφάλι του δεμένο μ' ἓνα βαθὺ γαλάζιο μαντήλι. Στὴ μορφὴ του, ποὺ μόλις φαινότανε ἀπ' τὰ πυκνά μακρὰ γένεια, λαμπυρίζανε δυὸ φλογόβολα μάτια σκεπασμένα μὲ δύο μαῦρα ἱσκιερὰ φρύδια. Κράταγε πάντα καὶ περπατώντας τὴν ἔσεργνε μιὰ χοντρή μαγκούρα. Στὰ πλατεῖα σερχώδικα χεῖλια του πλανιότανε, σὰν ἱσκιος ἀγνωστοῦ σκοταδιοῦ, ἓνα βάρβαρο χαμόγελο. Δὲν ἦτανε ζητιάνος. Πλάνητας. Ἐρείπιο τῆς ζωῆς.

Διάβαινε ἀνάμεσα σ' ἓνα δροσερὸ μονοπάτι δημοσίου κήπου. Ἐσκυβε καὶ χαίδευε τάνθια, ποὺ ἀνθίζανε, σὰν ψυχὲς παρθένων, μὲς στὸ δημόσιο κήπο. Ἐκοιπεν ἓνα τριαντάφυλλο κίτρινο· τοῦ ρούφηξε μὲ δῖψα τὸ γλυκὸ μῦθο, ὕστερα τὸ ξεφύλλισε, τὸ μάδησε καὶ τὸ σκόρπισε στὸ δροσερὸ μονοπάτι, ποὺ διάβαινε.

Ἀπομακρύνθηκε λίγο καὶ κάθησε σ' ἓνα μουσκεμμένο πάγκο ὁκουμπώντας τὸ σακκοῦλί του καὶ ξαπλώνοντας τὸ κορμί του λαχταρισμένος γι' ἀνάπαυσι.

Εἶδε νὰ περνᾷ ἀπ' τὸ δροσερὸ μονοπάτι σιγαλὰ-σιγαλὰ μὲ ἡδονικὴν ἀργοπερπατησὰ ἓνα ἐρωτικὸ ζευγάρι. Ἐπέρασε πατώντας τὰ φύλλα τοῦ κίτρινου τραντάφυλλου, ποὺ μάδησε. Νόμισε πὼς τὰ μαδημένα φύλλα στενάξανε κάτω ἀπ' τὶς πατημασὲς τους. Μὰ ἀμέσως αὐτοφγεν αὐτὴ ἡ ιδέα καὶ ξέσπασε σ' ἓνα σαρδόνειο γέλιο, ποὺ κ' ἡ νύχτα θὰ τὸ τρώμαζε. Κύτταξε μὲ προσοχὴ τὸ ἐρωτικὸ ζευγάρι, ποὺ ἀγκαλιασμένο διάβηκε καὶ χάθηκε μὲς στὶς φοινικιὲς καὶ εἰς τρανταφυλλιές. Ἀλλάξε φιλιὰ λαχταριστὰ ἐνῶ χιγνότανε μὲς στὶς τρανταφυλλιές καὶ τὶς φοινικιές.

Καὶ ξέσπασε σ' ἓνα σαρδόνειο γέλιο βγαίνοντας μὲ πόθο μὲς ἀπ' τὸ παλιοσάκκουλό του ἓνα κομματί ξερὸ ψωμί καὶ τρώγοντάς το :

— Χά!... χά!... χά!... ,

B MISERICORDIA...

Ἐβρεχε ῥαγδαῖα ἓνα σουρουπόμμα. Οἱ δρόμοι καὶ τὰ σταυροδρόμια ἔρημα ἀπὸ διαβάτες. Ἐκαθότανε σὲ μιὰ γωνιὰ ἐνὸς τρίπατου ἀρχοντικοῦ σπιτιοῦ καὶ κύτταε τὴ βροχὴ ποὺδερενε μὲ τὶς ὑγρὲς μαστιγές της τὰ τζάμια καὶ τὶς πόρτες καὶ τοὺς τοίχους τῶν τριγύρω σπιτιῶν. Δὲν ἔκλεινε τὰ σπιθόβολα μάτια του, ποὺ μοιαζαν σὰν ἀσβυστα κάρβουνα σὲ κάθε ἀστραπὴ ποὺ κατηύγαζεν ἀπὸ φῶς ἀσημένιο τὸ ἄπειρο. Ἀκουγε ἀτάραχος τὰ στροπελέκια νὰ σκοῦζονε καὶ νὰ σοῦνε

ἀπὸ τὰ θέμελα τῆ γῆ. Βροχότανε, μουσνεύοντανε καὶ δὲν τὸν ἐννοίαζε. Τα κουρελιασμένα ῥοῦχα του νεροστύλαχτι τοῦ φέροναν ἀνατριχίλες στὸ κορμί καὶ τὸ κάνανε νὰ τρεμουλιάζη σὰν ψάρι... "Εἰρωγεν ἕνα ξερὸ κομμάτι ψομί καὶ λίγο τυρὶ ξερὸ κι' αὐτό. Καὶ μαζί μετ' τὸ φαί του τὸ γαλῆνιο καὶ ἀμύλητο χαμογέλαε ποῖς; ξέρει γιατί.

Περάσανε δύο διαβάτες πλουσιοντυμένοι καὶ περήφανοι καὶ ὁ ἕνας τὸν κράταε στὸ μπράτσο του μιὰ κομπὴ κυρία, ποὺ πάταε ἀλαφρὰ σηκώνοντας τὸ φουσκωτὸν της. Σὰν περνάγανε ἀπὸ μπρὸς του ἡ κομπὴ κυρία ἔβγαλε μετ' τὸ γαντοφορεμένο χέρι της μιὰ πεντάρα ἀπὸ τὸ ἀσημενοκεκτημένο τσαντάκι της καὶ τὴν ἔφτυε μπροστά του. Ἐκεῖνος τὴν πήρε καὶ αὐτὴ τὴν ἔδωκε πίσω κι' ἕνα χαμογέλο ποῦδειχνε κατὶ εὐγενικό. Μείνανε ὅλοι μετ' μιστυνιμένο τὸ στόμα καὶ τὸν κυτάγανε μετ' προσοχή. Φαινότανε σὰ νὰ ξεχάσανε τὴν ῥαγάδα βροχὴ ποῦπεφτε. Ἐκεῖνος χωρὶς νὰ δώσει προσοχὴ στὴν προσοχὴ τους ξανάσκυψε καὶ ξανάρχισε τὸ γαλῆνιο καὶ ἀμύλητο φαί του. Ὅταν ἀπομακρυνθῆκε οἱ δύο διαβάτες μετ' τὴν κομπὴ κυρία, ποὺ ἔξανάβαλε τὴν πεντάρα στὸ ἀσημεοστίχτο τσαντάκι της ἀκούσανε πίσω σὰν ἀτήχησι τοῦ ἀστροπελεκίου ποὺ τρανάνιζε τὰ τζάμια τῶν σπιτιῶν γύρω ἕνα σιρόνιο: — Χά!... χά!... χά!...

Γ GENTES...

Κάθησε μιὰ νύχτα σ' ἕνα καπελεῖο ὑπὸγει μιὰς ἀπόμακρης μικρῆς συνοικίας. Ἦσανε δύο τρεῖς ποτήρια καὶ ἐτοιμαζότανε νὰ φύγῃ. Ἦσανε περασμένα μεσάνυχτα. Δὲν πρόφθασε νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὴν καρέκλα του, ὅταν κατεβήκανε γλήγορα-γλήγορα ἀπ' τὴ σάπια σαινιδένια σκάλα τοῦ καπελεῖο δύο ἄνθρωποι μετ' φρονέ; καὶ νευρικὲς χειρονομίες. Δίχως ἄλλο φιλονεικούσανε. Δουλειὰ δὲν εἶχε. Ἄν καθότανε νάβλεπε ποῦ θὰ τέλειωνεν ὁ κατὰς τους. Παραγγεῖλε ἄλλο ἕνα δεκάριζο. Τῶπτε σιγά-σιγά. Στὸ μεταξὺ οἱ δύο ἄνθρωποι ποὺ ἐφιλονεικούσανε εἶχανε φτάσει σὲ σημεῖο ἐπικίνδυνον. Χτυπάγανε τὰ χέρια τους στὸ σιδερένιο σκουριασμένο τραπέζι τοῦ καπελεῖο καὶ φωνάζανε κι' οἱ δύο δίχως ν' ἀκούῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλο καὶ δίχως νὰ συνεννοοῦνται. Ὁ ταβερνιάδης εἶχε ἀποκοιμηθεῖ στὸ μπάρμιο μεθυμένος. Ἡ κίτρινόφωτη λάμπα ἄρχιζε νὰ χάνῃ τὸ φῶς της. Δὲν εἶχε ἄλλο πετρέλαιο. Μὲς στὸ καπελεῖο δὲν ἦταν ἄλλος ἀπ' τοὺς δύο ποὺ ἐφιλονεικούσανε, αὐτὸνε καὶ τὸν καπέλλα, ποὺ ἐκοιμώ-

τανε ῥοχαλίζοντα; Ἐάφνου τὸ φῶς τῆς λάμπας, ποὺ κρεμότανε ἀπὸ τὴν καπνισμένην ὀροφή, ἔσβυσε καὶ τὸ σκοτάδι ἀπλώθηκε στὸ καπελεῖο βαθύ. Σὲ λίγο ἄκουγεν ἕναν ἀναστεναγμὸ σαραχτινὸ κι' ἕνα δοῦπο μὲς στὸ βαθύ σκοτάδι. Ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς δύο, ποὺ ἐφιλονεικούσανε, θάπεσε ἀπὸ μαχαίρι. Σηκώθηκε καὶ βρῖσκοντας τὴ σκάλα ἀνέβηκε, ἐνῶ συνεκρούετο μετ' τὸ φονιά ποῦφευγε κι' ἔφυγε κι' αὐτός. Κι' ἐνῶ ἀνέβαινε τὴ σκάλα ἔσπασε σ' ἕνα ἄρρυθμο σαρόνιο γέλιο:

— Χά!... χά!... χά!...

Δ MORS...

Περπάταγε στὸ μεγάλον δρόμον ποῦφευγε στὸ νεκροταφεῖο. Δεξὰ καὶ ἑξωβά, δένδρα. Μακρὰ φάνταζε, σὰ στεφανωμένο ἀπὸ μιὰ θολὴν ὀμίχλη, τὸ κυπαρισσόφυτο νεκροταφεῖο. Περπάταγε σκυμμένος καὶ τραγουδώντας σιγανότατα κάποιον παλιὸ σκοπὸ. Πίσωθὲ τοῦ ἔαφνου ἄκουσε μιὰ συρμένη νεκρικὴ ψαλμωδία. Γύρισε κι' εἶδε νὰ φέρονε γλήγορα, σὰ νὰ βιάζονταν νὰ τὸ ρίξουνε στὸ χῶμα, ἕνα λείψανον. Ἀκολουθῶσανε ἴδιοι ἄνθρωποι σκυμμένοι περσότερες μαυροφόρες γυναῖκες μετ' τὰ μαντήλια στὰ μάτια. Ἀπὸ μακρὰ ἐρχότανε μιὰ ἄμαξα, ποὺ κοντὰ στὸν ἄμαξά καθότανε ἕνα παιδί κρατώντας τὸ Σταυρὸ καὶ γελώντας μαζί μετ' τὸν ἄμαξά...

Τὸ φέρετρο φτωχὸ καὶ λουλουδοσκεπασμένο κρατάγανε τέσσερις τυχαῖοι ἄνθρωποι. Τὸ λείψανον σίμωνε γλήγορα. Ἐφευγε μετ' ταχύτατον κίνημα τὰ χέρια στὸ κεφάλι κι' ἔλυσε τὸ βαθὺ γαλάζιον μαντήλι, ποὺ τῶδενε. Καὶ τὰ μάτια του γιὰ μιὰ στιγμὴ θολώσανε στοῦ λειψάνου τὸ διάβα. Σταυροκοπήθηκε τρεῖς φορές γλήγορα καὶ κύτταξε τὸ νεκρὸ. Ἦσανε ἕνας γέρος κατὰλευκος. Φαινότανε σὰ σιὰ μέσα στὴν κάσα· τὰ βαμπάνια ποὺ βουλώνανε τὸ στόμα του τοῦκρυβαν τὸ μισὸ πρόσωπον. Πίσω μαλλιοτραβιούντανε δύο νιὲς καὶ μιὰ σκελετωμένη γρηά. Σκούζανε καὶ πνιγόντανε στὰ ἀναφυλλήτῃ.

Καὶ τὰ μάτια του γιὰ μιὰ στιγμὴ θόλωσαν ἕνας δακρύπεπλος. Τὸ ξόδι διάβηκε κι' ἀπομακρύνθηκε ὡς εἰκοσι βήματα.

Ἐάφνου ἐκείνοι ποὺ τὸ συνοδεύανε ταραχτήκανε καὶ χυρίσανε ἀπότομα πίσω τους ὅλοι νὰ ἰδοῦν. Εἶχαν ἀκούσει ἕνα συρμένο σαρόνιο γέλιο νάρχεται νὰ χτυπήσῃ τὴ θλίψι τους:

— Χά!... χά!... χά!...

ΜΗΤΣΟΣ ΔΟΥΡΑΚΗΣ

ΑΜΑΔΡΥΑΣ ΣΤΗ ΣΙΒΥΛΛΑ

Τοῦ Φοῖβου ἐξηγήσατε μου τὸν φοβερὸ χορημὸ
Σιβύλλες, στῆς Σιβύλλης σας τὸν πόνο ἀποκρίθητε.

ΟΝ παλὴ καὶ ῥὸ γεννήθηκε ἀπὸ τὸ Ἄπειρον μιὰ δύναμις με γάλη—ἡ Ἀγάπη. Κι' ἀπ' τὴν Ἀγάπην ἐγεννήθη ἡ Ζωὴ—σκέδα της.

Κι' αὐτὴ εἰδὼν εἰδὼν σὰν τὴ μεγάλη κυβερνήτρα ποὺ εἶναι τὸ στολίδι της...

Τότε ἐβασίλευεν ἀκόμη ἡ Νύχτα.

Κι' εἶχε χαϊδεμένα της παιδιὰ τὸν Θάνατον—ποὺ ἐσκλάβωνε τὴ Ζωὴ—τὴν Μοῖραν—ποὺ τυφλά τὴν ἔσυρε—τὴ Νέμεσι—ἐκδικήτρια τῆς ἀδυναμίας—τὸν Δόλο—ἀτιμὴ ἀπάτη—τὸ Γῆρας—τὸ φαρμάκι τῆς ψυχῆς—καὶ τὴ φρικτὴ Διχόνοια, ποὺ δοκιμάζει τὴν ἀληθινὴ ἀγάπην.

Ἀνάμεσα σὲ ὅλα αὐτὰ γεννήθηκε ὁ ἄνθρωπος, συντροφευμένος ἀπ' τὴ λύπη καὶ τὴ πάλιν—ποὺ ἔγεινε τὸ σύμβολον—κι' ἀπὸ τὸν ὄρκον—τῶν ἀνδρῶν!

Ἀλλὰ ἐκυριάρχησε σὲ ὅλα ἡ Ἀγάπη...

Κι' ἦταν αὕτῃ λογίων λογίων.

Ἦταν ἀγάπην τοῦ φλογισμένου ἡλίου—γιὰ τὴ φύσι δόκνηρη καὶ μίσος γιὰ τὰ ἀστραπόδροντα—κι' αὐτὸ εἶν' ἀγάπην—κι' ἀγάπην τοῦ ἀδυνά-